

Universitätsbibliothek Wuppertal

Handlexikon zu Cicero

Merguet, Hugo

Leipzig, 1905

B

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2871)

Flac 77. num quis testis Postumum appellavit? testis a. num accusator? Rab Post 10. haec admirabilia dicamus. quid a. habent admirationis, cum prope accesseris? fin IV 74. quid in re publica fiat — fiat a.? immo vero etiam quid futurum sit; A V 13, 3. „a me“, inquit, „omnia proficiscentur.“ „cur a. sex (fascas)?“ A X 4, 9. — b. quam a. ego dicam voluptatem, iam videtis; fin I 43. — 5. Bedingung: hoc a. si ita sit, ut . . . ; Ac II 101. si quid de Corinthiis tuis amiseris . . . ; virtutem a. si unam amiseris . . . ; Tusc II 32. haec si censeritis . . . ; si a. lenius agetis . . . ; Phil V 34. si a. nihil te perturbat; ep XI 16, 1. si fieri possit . . . ; si a. intelleges . . . ; ep XVI 1, 2. si scelus adistis . . . ; sin a. pudorem diligitis . . . ; Cluent 200. sin a. est, quod mecum communicare velis; ep IV 2, 4.

II. an dritter Stelle: servos artifices pupilli cum haberet domi, circum pedes a. homines formosos; Ver I 92. omnes ad Murenam se statim contulerunt. magna est a. comitiis consularibus repentina voluntatum inclinatio; Muren 53. animus se non videns alia cernit. non videt a. formam suam; Tusc I 67. cur coniveres a. altero oculo, causa non esset; nat III 9. quid inconstantius deo? quid incitius a. est quam . . . ? div II 127. de evertendis a. diripiendisque urbibus valde considerandum est ne quid temere; of I 82. de me a. sic habetote; Lael 10. quanta delectatione a. adficeret! Tusc I 98.

III. an vierter Stelle: quid tam divinum a. quam adflatu e terra mentem ita movens, ut . . . ? div II 117. quando ista vis a. evanuit? div II 117.

authepsa, Selbstocher: in quibus (vasis) est authepsa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est; Sex Rosc 133.

autumnalis, herbſtlich: in quo (orbe) autumnali atque iterum sol lumine verno exaequat spatium lucis cum tempore noctis; fr II IV, a, 533.

autumnus, Herbſt: cum autumno terra se ad concipiendas fruges patefecerit; rep IV 1.

autumo, meinen: bene quam meritam esse autumas male merere || mereri || „? orat 166.

avunculus, Oheim, Bruder der Mutter: I. vel ut Q. Tuberoni Africanum avunculum laudanti scripsit C. Laelius; de or II 341. — II. patrem tuum L. Philippum censor avunculum suum praeteriit in recitando senatu; dom 84. — III. vitrici te similem

quam avunculi maluisti; Phil II 14. — IV. quae (controversia) mihi fuit cum avunculo tuo; fin III 6.

avus, Großvater, Ahnherr: I. ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset; nat III 90. non patrem tuum videras, non patruum, non avum, proavum, atavum audieras consules fuisse? Cael 33. — II. de duobus avis iam diximus, Scipione et Crasso; Bru 212. — III. interfectus est C. Gracchus, clarissimo patre, avo, maioribus; Catil I 4. — IV. quae (Medea) duobus avis, Sole et Oceano, Aeeta patre, matre Idyia procreata est; nat III 48.

auxiliarius, Hülfe leistend: res a propraetore una cohorte auxiliaria gesta; prov 15.

auxilium, Hülfe, Beistand, Schutz, Hülfsmittel, Hülfsstruppen: I. omnia alia subsidia rei publicae, consilia, auxilia, iura ceciderunt; Flac 3. dixisti non auxilium mihi, sed me auxilio defuisse; Planc 86. hisce ego auxiliis studentibus atque incitatis uti me potuisse confiteor; Planc 87. — II. 1. tu periculorum indicia, tu salutis auxilia ad me et ad senatum attulisti; Flac 102. si vobis indigni essent visi, quibus opem auxiliumque ferretis; Ver II 9. videturne ipsa res publica consulis auxilium implorasse? dom 12. incito: f. I. student. quae (iuris scientia) ipsa auxilium ab eloquentia saepe peteret; orat 141. ab ea (philosophia) omnia adiumenta et auxilia petamus bene beateque vivendi; Tusc IV 84. Sulla nullum auxilium requisivit; Sulla 15. ut eo tueri sex legiones et magna equitum ac peditum auxilia possis; par 45. — 2. vestri auxilii est, iudices, huius innocentiae subvenire; Cluent 4. — 3. desum: f. I. deest. qui multis saepe auxilio fuerim; Piso 18. — 4. ne Gaditanorum auxiliis uti nobis liceret; Balb 25. f. I. student. — III. erat in eo summa in omnes cives opis, auxilii, defensionis benignitas; rep II 35. quodsi tantas auxiliorum nostrorum copias Indutiomarus ipse despexerit; Font 46. — IV. cum meos liberos et uxorem me absente tuis opibus auxilioque defendisses; Planc 73.

axis, Achſe: 1. quae (terra) trajecto axi sustinetur; Tim 37. — 2. quae (terra) cum circum axem se summa celeritate convertat et torqueat; Ac II 123.

Baca, Beere, Baumfrucht: I. arbores seret diligens agricola, quarum aspiciet bacam ipse numquam; Tusc I 31. id semen inclusum est in intima parte earum bacarum, quae ex quaque stirpe funduntur; nat II 127. — II. pars: f. I. fundo.

bacchatio, Schwelgerei: sileatur de nocturnis eius bacchationibus ac vigiliis; Ver I 33.

bacchor, toben, rasen, ſchwelgen: quod eos furere atque bacchari arbitraretur; Bru 276. quasi inter sobrios bacchari vinulentus videtur; orat 99. quanta in voluptate bacchabere! Catil I 26.

bacillum, Stod, Stab: I. lituus, id est incurvum et leviter a summo inflexum bacillum; div I 30. — II. bacillum propter me, quo (volucres et feras) abigam, ponito te; Tusc I 104. — III. anteibant lictores non cum bacillis, sed cum fascibus; agr II 93. quos (lictiores) ego + non || nunc || paulisper cum bacillis in turbam conieci; A XI 6, 2.

baculum, Stod: proximus licitor converso baculo oculos misero tundere vehementissime coepit; Ver V 142.

baiulus (baiolus), Laſtträger: I. cum operarii aut baiuli || baioli || deesse non possint; Bru 257. —

II. 1. ut ait Caecilius, „remigem aliquem aut baiulum“ nobis oratorem descriperas; de or II 40. — 2. nec quicquam inter Alcibiadem summo loco natum et quemvis baiolum interesse; Tusc III 77.

balbus, ſtammelnd: cum (Demosthenes) ita balbus esset, ut eius ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere; de or I 260. ne plures esse balbos quam disertos putes; ep IX 19, 2.

balbutio, ſtammeln, unklar ſein: I. Peripatetici balbutire aliquando desinant; Tusc V 75. — II. praeter Epicurum balbutientem de natura deorum; div I 5. — III. perpaucam balbutiens || balbutiens ||; Ac II 137.

balista, Schleudermaſchine: ut balistae lapidum eo graviore emissiones habent, quo . . . ; Tusc II 57.

balnearia, Bäder, Badezimmer: I. (Chrysippus) balnearia laudat maiora, de minoribus ait hiberne effici posse; A XIII 29, 1 (2). II. in balneariis assa in alterum apodyterii angulum promovi; Q fr III 1, 2. nihil ei (Diphilo) restabat praeter balnearia et ambulationem et aviarium; Q fr III 1, 1.

balneator, Bademeiſter: quem temperantem fuisse ferunt balneatorem; Phil XIII 26.

balneolum, fleines Bad: primus balneola suspendit, inclusit pisces; fr F V 76.

balneum (balineum), Bad, **balneae**, Baderanstalt: I. balineum || balneum || calferiubebo; A II 3, 4. quam multa (Crassus) de balneis, quas nuper ille (Brutus) vendiderat, dixit! de or II 223. — 2. dico de: j. 1. vendo. huc te e balneo, priusquam accumberes, ducere volebant; Deiot 17. de balneis || balneis || exeunti; Vatin 31. cum e balneo exissem; A XV 13, 5. si potuisset honeste scribere se in balneis cum id aetatis filio fuisse; Cluent 141. labrum si in balneo non est; ep XIV 20. ut (servi) venirent ad balneas Senias; Cael 61. — II. si essent in vestibulo balnearum; Cael 62. III. occiditur ad balneas Pallacinas || Palatinas, al. || Sex Roscius; Sex Rose 18.

barba, Bart: I. sordidati, maxima barba et capillo, Romae biennio prope fuerunt; Ver II 62. — II. regiae virgines ut tonstriculae tondebant barbam et capillum patris; Tusc V 58.

barbare, ungebildet, roh; si grammaticum se professus quispiam barbare loquatur; Tusc II 12.

barbaria, **barbaries**, Barbarenland, Barbarenvolk, Roheit, Wildheit: I. si haec turba et barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus; de or I 118. ista vero quae et quanta barbaria est! Phil II 108. nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat; Bru 258. — II. 1. a quo (philosopho) non solum Graecia et Italia, sed etiam omnis barbaria commota est; fin II 49. — 2. isti immani atque intolerandae barbariae resistemus; Font 44. — III. quae (pantherae) in barbaria venenata carne caperentur; nat II 126.

barbarus, ausländisch, fremd, ungrisch, roh, wild, ungebildet: A. neque tam barbari lingua et natione illi quam tu natura et moribus; Ver IV 112. non esse barbaris auxiliis fallacissimae gentis rem publicam defendendam; A XI 7, 3. absurdum erat in barbaris casibus Graecam litteram adhibere; orat 160. equa civitas est tam immanis ac barbara? Ver IV 24. ne hominibus levitate Graecis, crudelitate barbaris civem vestrum dederetis; Flac 24. reges barbaros incitare; A VIII 11, 2. servos agrestes et barbaros ex Appennino deduxerat; Milo 26. — B. I. 1. si barbarorum est in diem vivere; de or II 169. — 2. nobis sinistra videntur, Graeis et barbaris dextra meliora; div II 82. — II. cur barbarorum deos repudiemus? nat III 47. ut via illa nostra excursionibus barbarorum sit infesta; prov 4. neglecta barbarorum inscitia; ep IX 3, 2. — III. beluas a barbaris propter beneficium consecratas; nat I 101.

barbatulus, bärtig, mit wenig Bart: concursabant barbatuli iuvenes; A I 14, 5. aliquem barbatulos mullos exceptantem de piscina; par 38.

barbatus, bärtig: A. quos aut imberbes aut bene barbatos videtis; Catil II 22. Iovem semper barbatum, Apollinem semper imberbem esse; nat I 83. si nulli barbati in piscinis sint; A II 1, 7. — B. hic mos iam apud illos antiquos et barbatus fuit; fr A VIII 4. j. **barbula**.

barbula, Bärtchen: aliquis ex barbatis illis, non hac barbula, sed illa horrida; Cael 33.

bardus, stumpfsinnig, dumm: stupidum esse Socraten et bardum; fat 10.

baro, Tölpel, einfältiger Mensch: I. ille baro te putabat quaesitum . . .; ep IX 26, 3. — II. apud Patronem et reliquos barones te in maxima gratia posui; A V 11, 6.

basilica, Halle, Gerichtshalle: basilicam habeo, non villam, frequentia Formianorum; A II 14, 2. qui forum et basilicas ornamentis amicorum ornant; Ver IV 6. Paulus in medio foro basilicam iam paene refecit || texuit, al. || isdem antiquis columnis; A IV 17, 7 (16, 14).

basis, Fußgestell, Grundmauer, Grundlinie:

1. basis trianguli, quem efficiunt grues, ventis adiuvatur; nat II 125. ita omnia convestivit hedera, qua basim villae, ut . . .; Q fr III 1, 5. ut (quaestores urbis) eam basim statuamque faciendam et in rostris statuendam locent; Phil IX 16. — 2. ut esset, quod in basi tropaeorum inscribi incidi que posset; Piso 92.

batuo, stoßen: „batuit || battuit ||“, inquit, impudenter, „depsit“ multo impudentius; ep IX 22, 4.

beate, glücklich, glücklich: quae nihil valent ad beate misereve vivendum; fin III 50. virtus ad beate vivendum se ipsa contenta est; fin V 79. nihil est aliud bene et beate vivere nisi honeste et recte vivere; par 15.

beatitas, **beatitudo**, Glückseligkeit: ista, sive beatitas sive beatitudo dicenda est (utrumque omnino durum, sed usu mollienda nobis verba sunt), cur in solem illum cadere non potest? nat I 95.

beatus, glücklich, glücklich, fertig, gefeignet, begüttert, reich: A. cum (Crotoniatae) florent omnibus copiis et in Italia cum primis beati numerarentur; inv II 1. omnibus, qui patriam conservarint, certum esse in caelo definitum locum, ubi beati aeo sempiterno fruuntur; rep VI 13. non solum sapiens, qui hinc absis, sed etiam beatus; ep VII 28, 1. velim, ut (Dionysius) tibi amicus sit, hoc cum tibi opto, opto ut beatus sis; erit enim tam diu; A X 16, 1. huius (M. Valerii Corvini) extrema aetas hoc beatorum quam media, quod . . .; Cato 60. Dionysius tyrannus fuit opulentissimae et beatissimae civitatis; nat III 81. ex quo esse beati (dei) atque aeterni intellegantur; nat I 106. clarae mortes pro patria appetitae rhetoribus beatae videri solent; Tusc I 116. nunquam vidi solem aut mundum beatum; nat I 96. esse quandam beatam naturam et aeternam, nat III 3. sapientes omnes esse semper beatos; fin V 77. sol; j. mundus. o terram illam beatam, quae hunc virum exceperit! Milo 105. in virtute non beatam modo vitam, sed etiam beatissimam ponere; Tusc V 51. — B. a. I. his (perturbationibus) vacuus animus perfecte atque absolute beatos efficit; Tusc IV 38. — II. ut (gladius) impenderet illius beati cervicibus; Tusc V 62. si nobis in beatorum insulis immortale aevum, ut fabulae ferunt, degere liceret; fr F V 50. — b. ex bonis, quae sola honesta sunt, efficiendum esse beatum; Tusc V 45.

bellator, Krieger: I. (T. Postumius) de re publica non minus vehemens orator quam bellator fuit; Bru 269. — II. 1. an accusatori maiores nostri maiora praemia quam bellatori esse voluerunt? Balb 54. — 2. equae pacifica persona desideretur, an in bellatore sint omnia; A VIII 12, 4.

bellatrix, streitbar: ista bellatrix iracundia qualis est cum uxore? Tusc IV 54.

belle, schön, artig, fein, angenehm, wohl: I. mihi Antiochum, quem audis, satis belle videris attendere; fin V 6. cecidit belle; A XIII 33, a. 1 (4). te bellissime cum quaestore Mescinio decursurum; ep XVI 4, 3. Piliam et Atticam plane belle se habere; A XII, 37, 1. Coreyram bellissime navigavimus; ep XVI 9, 1. oblecta te cum Cicerone nostro quam bellissime; Q fr II 11, 4. bellissime in nostris praediis esse poteritis; ep XIV 14, 1. — II. sumus ambo belle curiosi; A VI 1, 25. — III. „bene“ et „praeclare“ quamvis nobis saepe dicatur; „belle“ et „festive“ nimium saepe nolo; de or III 101.

bellicosus, kriegerisch: (Dalmatae) semper habiti sunt bellicosi; ep V 11, 3. maiores vestri bellicosissimas gentes in dicionem huius imperii redegerunt; Phil IV 13.

bellicum, Kriegssignal: (Thucydides) de bellicis rebus canit etiam quodam modo bellicum;

orat 39. simul atque aliqui motus novus bellicum canere coëgit || coepit ||; Muren 30.

bellicus, zum Kriege gehörig: tu domesticam, tu bellicam disciplinam aperuisti; Ac I 9. studium bellicae gloriae; of I 61. quos peritissimos bellici iuris esse arbitramur; Balb 45. ut ex bellica laude aspirare ad Africanum nemo potest; Bru 84. se legationibus bellicis eruditum (fuisse); Balb 47. multae res exstiterunt urbanae maiores clarioresque quam bellicae; of I 74. **bellicum**. qui tot habet victorias bellicas, quot . . .; Balb 9. in praesidio bellicae virtutis; Muren 22.

belligero, Krieg führen: quoniam nobis cum fortuna belligerandum fuit; Quir 19.

bello, Krieg führen, kämpfen: I, 1. animos arduos consuetudine et cupiditate bellandi; rep II 26. — 2. fuit proprium populi Romani longe a domo bellare; imp Pomp 32. Gigantum modo bellare cum dis; Cato 5. — II. cum illa civitas cum Poenis suo nomine ac sua sponte bellaret; Ver IV 72.

bellum, Krieg (vgl. duellum): I. absolut: 1. bellum civile ac domesticum appropinquare dixerunt; Catil III 19. potest esse bellum, ut tumultus non sit, tumultus esse sine bello non potest; Phil VIII 2. quasi vero non idem unumque bellum sit contra hoc iugum impiorum nefarium; Phil XI 6. quod (bellum) cum Persis fait; of III 49. video, quantum id bellum et quam pestiferum futurum sit; A VIII 14. 2. **bellum**. quod (bellum civile) natum, conflatum, susceptum opera tua est; Phil II 70. ortum repente bellum Allobrogum fregit; prov 32. potest: **bellum**. est; Phil VIII 2. secutum est bellum Africanum; Deiot 25. in Sicilia quod bellum tam diuturnum, tam calamitosum te praetore versatum est, ut . . .? Ver III 124. videtur: **bellum**. 1. inflammo. — 2. utrum hoc bellum non est an est || etiam || tantum bellum, quantum nunquam fuit? Phil VIII 7.

II. nach Verben: 1. quae (res) essent propriae belli administrandi; de or I 210. **bellum**. propulso. quod bellum expectatione eius attenuatum atque imminutum est, adventu sublatum ac sepultum; imp Pomp 30. quod bellum commotum a Scapula ita postea confirmatum est a Pompeio, ut . . .; ep IX 13. 1. alter bellum terra et mari comparat; A X 4. 3. ut caveretis, ne hoc absoluto novum aliquid bellum Gallicum concitaretur; Font 33. confectis omnibus maritimis terrestribusque bellis; prov 27. **bellum**. renovo. confirmo: **bellum**. commoveo. conflo: **bellum**. 1. nascitur. vidi nostros amicos cupere bellum, hunc (Caesarem) autem non tam cupere quam non timere; ep IX 6. 2. nullum bellum iustum habetur nisi denunciatum, nisi indictum, nisi repetitis rebus; rep III 35. suadere intitui, ut (Pompeius) bellum duceret; ep VII 3. 2. nullus (est) rex, qui bellum populo Romano facere possit; Catil II 11. frango: **bellum**. 1. oritur. agitur salus sociorum atque amicorum, pro qua multa maiores vestri magna et gravia bella gesserunt; imp Pomp 6. cum Antonio bellum gerimus, sed non pari condicione, contra arma verbis; ep XII 22. 1. **bellum**. proffigo. renovo. bellum nullum haberemus; Phil V 30. **bellum**. denuntio. cuius (parentis) sanguine totum illud sociale bellum macula sceleris imbutum est; Font 41. imminuo: **bellum**. ut is bellum rei publicae indiceret; ep XI 18. 2. **bellum**. denuntio. cum rex Pyrrhus populo Romano bellum ultro intulisset; of III 86. non modo non restinctum bellum, sed etiam inflammatum videtur; ep XI 12. 1. cum servorum bellum metueretur; Ver V 18. qui profligato bello ac paene sublato renovatum bellum gerere conamur || cogamur ||; ep XII 30. 2. illa (Gallia) huius belli propulsandi, administrandi, sustinendi principatum tenet; Phil XII 9. nos confecto bello, ut arbitrabamur, renovatum bellum gerimus;

ep XII 8. 1. **bellum**. proffigo. cum bellum acerbissimum civile sit restinctum; Phil V 40. **bellum**. inflammo. ut bellum intestinum ac domesticum sedetur; Catil II 28. sepelio: **bellum**. attenuo. bellum crudele et exitiosum suscipi a Pompeio intellegebam; A IX 6. 7. **bellum**. 1. nascitur. sustineo: **bellum**. propulso. timeo: **bellum**. cupio. tollo: **bellum**. attenuo. proffigo. trahi id bellum; A X 8. 2. fecerunt (poetae), ut eorum (deorum) bella, proelia, pugnas, vulnera, videremus; nat I 42. — 2. quem bello praedonum praeponeretis; imp Pomp 63. — 3. qui praetor finitimo, consul domestico bello rem publicam liberarat; Plane 70. perfuncta res publica est hoc misero fatalique bello; Marcel 31. — 4. tantum aberat a bello, ut . . .; Phil X 14. quantum ipse a continuis bellis et victoriis conquevit; Balb 3. ad tantum bellum is (Cn. Pompeius) erat deligendus atque mittendus; imp Pomp 50. L. Lucullum magnis rebus gestis ab eo bello discedere; imp Pomp 5. tua aetas incidit in id bellum; of II 45. quem iam ingressum esse in bellum videbam; Catil II 14. mitto ad: **bellum**. deligo ad. consnl sortitu ad bellum profectus A. Hirtius; Phil XIV 4. quoniam illi arti in bello ac seditione locus est, huic in pace atque otio; Quir 20. sum sine: **bellum**. 1. est; Phil VIII 2. sine qua (urbe) numquam nostri imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt; of II 28. maximo in bello sic est versatus, ut . . .; Muren 20.

III. nach Adjectiv: vir bellorum omnium peritissimus, P. Servilius; imp Pomp 68.

IV. nach Substantiv: 1. quos cives belli calamitas reliquos fecerat; Ver II 86. quas dixi paulo ante iustas causas esse bellorum; of I 38. confectio huius belli est D. Bruti salus; Phil XIV 1. hoc vectigali etiam belli difficultates sustentantur; agr II 83. huius totius belli in unius viri vita positum esse discrimen; Phil XIV 3. quoniam consceleratissimi periculosissimique belli nefarios duces captos iam tenetis; Catil III 16. cum omnium bellorum exitus incerti sint; ep VI 1. 2. **bellum**. fortuna. bonum civem initia belli civilis invitum suscipere, extrema libenter non persequi; ep IV 7. 2. me mihi ipsi finem fecisse belli; ep VII 3. 5. cum esset incertus exitus et anceps fortuna belli; Marcel 15. primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine esse dicendum; imp Pomp 6. oriens incendium belli Punici secundi; rep I 1. initia: **bellum**. extrema. quam (Minervam) principem et inventricem belli ferunt; nat III 53. quae (Mytilenae) vestrae belli lege ac victoriae iure factae sunt; agr II 40. magnitudo: **bellum**. genus. Martem belli esse communem; de or III 167. cui (Italiae) belli intestini et vastitatis metus inferebatur; Plane 87. qui nec sumptis armis belli ullam partem attigi; A IX 11. A. 2. dum modo a vobis huius horribilis belli ac nefarii periculum depellatur; Catil II 15. **bellum**. suspicio. princeps: **bellum**. inventrix. propter rationem Gallici belli; prov 19. tu populo Romano subsidia belli, tu ornamenta pacis eripias? agr I 3. omnia alia esse nobis vacua ab omni periculo atque etiam suspicione belli; prov 30. cuius belli victor L. Scipio; Muren 31. extremum malorum omnium esse civilis belli victoriam; ep IX 6. 3. — 2. quod fuerit de hoc bello iudicium senatus; Phil IX 7. o nationes testes Cn. Pompei non solum virtutis in bello, sed etiam religionis in pace! Balb 13.

V. nach Substantiv: 1. quibus (consiliis) saepe constituta est imperatorum sapientia salus civitatis aut belli aut domi; Bru 256. qui sunt boni cives, qui belli, qui domi de patria bene merentes, nisi . . .? Plane 80. magnae res temporibus illis a fortissimis viris belli gerebantur; rep II 56. — 2. cum bello sociorum tota Italia arderet; Ver V 8. quos (agros) bello Romulus ceperat; rep II 26. cum hoc bello, bello, inquam, decertandum est; Phil V 33. omne Latium bello devicit; rep II 44. socii nefario bello lacessiti;

Piso 85. ceteri partim ex veteribus bellis agro multati, partim ab hoc ipso bello superati et oppressi; Font 26. cum senatus P. Dolabellam bello persequendum censuerit; Phil XI 29. quae (Italia) cum servili bello taetro periculosoque premeretur; imp Pomp 30. superari: f. opprimi. cum bello vastabitur Italia; Catil I 29. bello victis regibus; Sest 57. me clamante nihil esse bello civili miserius; ep XVI 12, 2. cum bello Latino ludi votivi maximi primum fierent; div I 55. — 3. ex: f. 2. opprimi. noster populus in pace et domi provocat, in bello sic paret ut regi; rep I 63. post magnum illud Peloponnesiacum bellum; rep III 44. „arma“ ac „tela“ pro bello; de or III 167.

bellus, ἰχθὺν, artiq, fejn, munter: Cicero bellissimus tibi salutem plurimam dicit; ep XIV 7, 3. fac bellus revertare; ep XVI 18, 1. quam sit bellum cavere malum; de or I 247. est bellum illud quoque, ex quo is, qui dixit, inridetur in eo ipso genere, quo dixit; de or II 277. (Corumbus) bellus esse dicitur architectus; A XIV 3, 1. est tibi ex eis ipsis, qui adsunt, bella copia; rep II 67. durius accipere hoc mihi visus est, quam homines belli solent; A I 1 4. bella ironia, si iocemur; Bru 293. illum pueris' locum esse bellissimum duximus; A V 17, 3. satis bella materies ad iocandum; de or II 239. Piliae et puellae Caeciliae bellissimae salutem dices; A VI 4, 3. bella etiam est familiaris reprehensio quasi errantis; de or II 281. subsidium bellissimum existimo esse senectuti otium; de or I 255.

belua, Tier, Ungeheuer: I. an putas ullam esse terra marique beluam, quae non sui generis belua maxime delectetur? nat I 77. — II, 1. Aegyptii nullam beluam nisi ob aliquam utilitatem, quam ex ea caperent, consecraverunt; nat I 101. delecto: f. I. qui (tyrannus) morum immanitate vastissimas vincit beluas; rep II 48. — 2. quantum natura hominis pecudibus reliquisque beluis antecedit; of I 105. esse quandam illi beluae cum genere humano societatem; ep VII 1, 3. — 3. capio ex: f. I. consecro. facio iniuriam fortissimo viro mortuo, qui illum cum hac importuna belua conferam; Piso 8. quem ex quaque belua usum habere possemus; of II 14. — III, 1. quas (strages) furor edere potuit impurae beluae; leg III 22. eos (deos) beluarum nomine appellas, ut Capram, ut Nepam; nat III 40. — 2. est vobis res cum immani taetraque belua; Phil IV 12. — IV, 1. delectari: f. I. — 2. Romulus et Remus cum altrice belua; div II 45.

bene, gut, wohl, recht, ἰχθὺν: I. secundum naturam vivere sic adfectum, ut optime adfici possit; fin V 24. bene adhibita ratio; Tusc IV 58. quia conscientia bene actae vitae multorumque bene factorum recordatio incunctissima est; Cato 9. qui non minus bene actum cum illis putem; A XIII 10, 1. esse hominis ingenui velle bene audire; fin III 57. cum bene completa domus est; A I 18, 1. cum corpus bene constitutum sit; fin II 92. sibi eas aves bene consuluisse; div I 27. professio ipsa bene dicendi; de or I 21. eum et Attice dicturum ut optime, ut bene dicere id sit Attice dicere; opt gen 13. cui bene dixit umquam bono? Sest 110. haec ab Antiocho dicuntur multo melius et fortius; fin V 75. f. facio; Bru 322. nec ut emat melius nec ut vendat, quisquam simulabit aut dissimulabit vir bonus; of III 61. exercitatus: f. II. robustus. quos ob bene facta diligi volumus; de or II 208. philosophiam, matrem omnium bene factorum beneque dictorum; Bru 322. bene sane facis; Ac I 25. f. ago. consuetudinem rei publicae bene gerendae; Sest 67. bene habet; iacta sunt fundamenta defensionis; Muren 14. ii ipsi se hoc melius habent quam nos, quod . . .; A XI 7, 4. ut quisque optime natus institutusque est; fin V 57. a bene inventis alicius recedere; inv II 4. incorrupta vox bene

indicantium de excellenti virtute; Tusc III 3. bene loquendi de Catulis opinio non minor; of I 133. f. spero. qui de me estis optime meriti; Quir 22. non est tuum de re publica bene mereri; Phil II 36. nascor: f. instituo. bene maiores accubitionem epularem amicorum convivium nominaverunt; Cato 45. tu, qui bene nosse coniunctionem meam et Caesaris; Piso 82. cuius aliquo bene praecepto duceremur; inv II 4. quos (centuriones) bene sentire de re publica cognoverat; Phil V 22. neque umquam de illo et sperare optime et loqui destiti; Phil XIII 8. spero ex tuis litteris tibi melius esse; ep XVI 22, 1. venire imberbum adolescentulum, bene valentem ac maritum; dom 37. venditorem velle quam optime vendere; of III 51. f. emo. ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene vivendum satisne est praesidii in virtute? Tusc V 12. — II. adulescens non minus bene nummatus quam bene capillatus; agr II 59. habetis sermonem bene longum; de or II 361. bene plane magnus mihi quidem videtur (Philoctetae dolor); Tusc II 44. nummatus: f. capillatus. Ser. Fabius Pictor, antiquitatis bene peritus; Bru 81. in clamando eum esse bene robustum atque exercitatum; div Caec 48. hominem bene sanum; Sest 23. — III. num tibi molestus esset futurus, si ad te bene ante lucem venisset; de or II 259. bene mane haec scripsi; A IV 9, 2. qui bene penitus in istius familiaritatem sese dedit; Ver II 169. — IV. quo melius nostri illi senes, qui . . .; de or III 221. fecit etiam iste me epilogus firmiorem. — optime, inquam; Tusc I 119.

benefactum, f. bene, I. facio.

beneficentia, Wohlthätigkeit: I. de beneficentia ac de liberalitate dicatur, qua quidem nihil est naturae hominis accommodatius, sed habet multas cautiones; of I 42. — II. dico de: f. I. nihil (est) honestius quam pecuniam, si habeas, ad beneficentiam liberalitatemque conferre; of I 68. quae (virtutes) videntur in quadam comitate ac beneficentia positae; de or II 343.

beneficium, Wohlthat, Verdienst, Begünstigung, Gunstbezeugung: I. maiorum suorum beneficia, si qua exstabant, proferre; inv II 106. ut vestra beneficia, quae in me contulistis, aut in huius salute augeatis aut in eiusdem exitio occasura esse videatis; Milo 100. quoniam de eo genere beneficiorum dictum est, quae ad singulos spectant, deinceps de iis, quae ad universos quaeque ad rem publicam pertinent, disputandum est; of II 72. leviora beneficia quam maleficia (esse); inv II 108. ratio praemii quattuor est in partes distributa: in beneficia, in hominem, in praemii genus, in facultates. beneficia ex sua vi, ex tempore, ex animo eius, qui fecit, ex casu considerantur. ex sua vi quaerentur hoc modo: magna an parva, facilia an difficilia, singularia sint an vulgaria, vera an falsa quadam // falsa, quamquam // exornatione honestentur; inv II 112. mihi semper eo maiora beneficia C. Caesaris visa sunt, quo minus erant ab aetate illa postulanda; Phil XIV 28. — II, 1. intellegis, quanta in dato beneficio sit laus, cum in accepto sit tanta gloria; Marcel 3. augeo: f. I. occidunt. qui sua erga me beneficia commemorat; Phil II 48. gravissime vituperatur, qui in tantis beneficiis, quanta vos in me contulistis, remunerandis est tardior; Quir 23. f. I. occidunt. considero, al.: f. I. sunt. quibus omnia populi Romani beneficia dormientibus deferuntur; Ver V 180. do: f. accipio. beneficia, quae venderet, a conlega petebat; Phil II 82. quoniam apud gratos homines beneficium ponis; ep XIII 54. postulo: f. I. videntur. profero: f. I. exstant. remuneror: f. confero. vendo: f. peto. — 2. nomen (consulis) beneficii populi Romani est; Phil XIV 25. — 3. quae magnitudo observantiae tot tantisque

beneficiis respondere poterit? sen 24. — 4. spoliari populi Romani beneficiis amplissimis; dom 98. Acilius maximo meo beneficio est; ep VII 30, 3. quod multi eorum (deorum) beneficio perverse uterentur; nat III 70. — 5. disputo de: j. I. pertinent. distribuo in: j. I. sunt. vos in hac causa non de maleficio L. Cornelii, sed de beneficio Cn. Pompei indicaturos; Balb 65. homines eo animo, ut, quaecumque dicendi potestas esset data, in honore atque in beneficio ponerent; Cluent 57. sum in: j. I. accipio. — III, 1. quae natio non gratum animum et beneficii memorem diligit? leg I 32. — 2. ut timeres, ne indignus beneficio videreris, nisi . . .; Piso 82. — IV. genus horum beneficiorum definitum lege non erat; ep V 20, 7. j. I. pertinent. sine ad alios potestatem, ad te gratiam beneficii tui pervenire; agr II 22. neque aequum est tempore et die memoriam beneficii definire; Quir 23. — V, 1. hanc ego causam cum agam beneficium populi Romani de loco superiore; Ver I 14. ab isto donis beneficiisque multis devinciebatur; Ver V 82. nisi ex eo loco ancillarum beneficio emissus esset; har resp 44. ut fundi populi beneficio nostro, non suo iure fiant; Balb 21. nisi meo in rem publicam beneficio, ubi triumpharet, esset habiturus; of I 78. patria et parentes, quorum beneficiis maximis obligati sumus; of I 58. Hagesaretus magnis meis beneficiis ornatus; ep XIII 25. quam diu imperium populi Romani beneficiis tenebatur, non iniuriis; of II 26. — 2. quod beneficii gratiaque causa concessit; Ver III 115. rogat, ut arent. in beneficio praetor hoc petit; Ver III 44. M. Cato invisus quasi per beneficium Cyprum relegatur; dom 65. quibus pro meis immortalibus beneficiis carissima mea salus esse (debebat); ep IV 14, 3.

beneficus, wöhlthätig, gefällig; qui opera, id est virtute et industria, beneficii et liberales erunt; of II 53. si sunt di, benefici in homines sunt; div II 104. Iuppiter „optumus“, id est beneficentissimus (dicitur); nat II 64. quorum (tenuiorum amicorum) copia bonis viris et beneficiis deesse non solet; Muren 70.

benev — j. **beniv** —

benigne, gütig, freundlich, mildtätig, wöhlthätig; I. quae (furta) ille benignissime cum quaestore suo communicavit; div Caec 33. aut opera benigne fit indigentibus aut pecunia; of II 52. qui plurimis in ista provincia benigne fecisti; ep XIII 67, 1. adhuc invitamur benigne; A III 4. P. Nigidio ne benigne quidem polliceri possum; ep IV 13, 3. — II. „frumentum“, inquit, „me abs te emere oportet“. „optime“, „modium denario“. „benigne ac liberaliter“; Ver III 196.

benignitas, Güte, Gefälligkeit, Bereitwilligkeit, Wöhlthätigkeit; I. nec ita claudenda res est familiaris, ut eam benignitas aperire non possit; of II 55. erat in eo summa in omnes cives opis, auxilii, defensionis, largiendi etiam benignitas; rep II 35. potest: j. aperit. vestra in me attente audiendo benignitas provexit orationem meam; dom 32. — II, 1. quam (beneficentiam) eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet; of I 20. si in eum benignitatis plurimum conferetur; of I 50. — 2. utar vestra benignitate; Arch 18. — III. alqd: j. II, 1. confero. qui (senatus) in eam iam benignitatis consuetudinem venit, ut eos novis honoribus adficiat; Piso 45. — IV. qui (ordo) est semper benignitate magistratus sustentatus; prov 10.

benignus, gütig, gefällig, bereitwillig, wöhlthätig; qui benigniores volunt esse, quam res patitur; of I 44. comes benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur; Balb 36. ne homines quidem censetis, nisi imbecilli essent, futuros beneficos et benignos

fuisse? nat I 122. ut oratione benigna multitudinis animos ad benivolentiam adliciant; of II 48.

benivole, wöhlwollend; haec accipiendi amice, cum benivole fiunt; Lael 88. mihi molestissimis temporibus ita fideliter benivoleque praesto fuit, ut . . .; ep XIII 21, 2. Hirtii epistolam benivole scriptam; A XII 34, 3.

benivolentia, Wöhlwollen, Geneigtheit, Gemogenheit; I. malus est custos diuturnitatis metus contraque benivolentia fidelis vel ad perpetuitatem; of II 23. quam (benivolentiam) si qui putant ab imbecillitate proficisci . . .; Lael 29. ut nostra in amicos benivolentia illorum erga nos benivolentiae pariter aequaliterque respondeat; Lael 56. — II, 1. ab alieno: j. concilio. benivolentia quattuor ex locis comparatur: ab nostra, ab adversariorum, ab iudicum persona, a causa; inv I 22. ea valde benivolentiam conciliant abalienantque ab iis, in quibus haec || non || sunt; de or II 182. ad istorum benivolentiam conciliandam et colligendam; ep IX 16, 2. fretus conscientia officii mei benivolentiaeque, quam a me certo iudicio susceptam, quoad tu voles, conservabo; ep III 7, 6. lacrimantes gaudio suam erga me benivolentiam ac misericordiam declararunt; Sest 117. ut meam erga te fidem et benivolentiam absens experirere; ep I 5, a, 1. perspicio: j. 3. habeo in. mea tibi benivolentia fidesque praestabitur; ep XII 2, 3. suscipio: j. conservo. caritate benivolentiaeque sublata omnis est e vita sublata incunditas; Lael 102. quo artificio tueamur benivolentiam Caesaris; A VII 1, 7. — 2. respondeo: j. I. respondet. — 3. exercitu ad benivolentiam erga nos consentiente; A V 18, 2. omnem spem habeo in tua erga me mihi perspectissima benivolentia; A XI 1, 1. — III. conscientia: j. II, 1. conservo. in qua (tyrannorum vita) nulla stabilis benivolentiae potest esse fiducia; Lael 52. — IV. homines benivolentia coniuncti; Lael 82. multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies; fin II 84.

benivolum, wöhlwollend, günstig, geneigt, treu ergeben; ut eum, qui audiat, benivolium nobis faciamus; de or II 80. nec me benivolentiori cuiquam succedere potuisse; ep III 3, 1. sane benivolo animo me praemonebat; Ver pr 23. quis est, qui C. Fabricii, M. Curii non cum caritate aliqua benivola memoria usurpet? Lael 28. pietas (est), per quam sanguine coniunctis patriaeque benivolium officium tribuitur; inv II 161. illum servum sibi benivolium esse; Cluent 176. officio (me) esse functum viri benivolentissimi atque amicissimi; ep V 16, 6.

bes, zwei Drittel: faenus ex triente Idibus Quinctilibus factum erat bessibus; A IV 15, 7. Idib. Quinct. faenus fuit bessibus ex triente; Q fr II 14, 4.

bestia, Tier, reisendes Tier; I. bestiae saepe immanes cantu flectuntur atque consistunt; Arch 19. quid, si etiam bestiae multa faciunt duce sua quaeque natura partim indulgenter vel cum labore? fin II 109. (natura) alias bestias nantes aquarum incolas esse voluit, alias volucres caelo frui libero, serpentes quasdam, quasdam esse gradientes; earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas, immanes alias, quasdam autem cicures, non nullas abditas terraque tectas; Tusc V 38. — II, 1. abdo, al.: j. I. fruuntur. flecto: j. I. consistunt. ut ipsas bestias hominum gratia generatas esse videamus; nat II 158. quae potest homini esse polito delectatio, cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur, aut praecleara bestia venabulo transverberatur? ep VII 1, 3. — 2. qua (praestantia) antecellimus bestiis; of I 107. quibus bestiis erat is cibus, ut aliis || alius || [generis] bestiis vescerentur; nat II 123. — 3. vescor: j. 2. sum. — 4. quid loquar, quanta ratio in bestiis ad perpetuam conservationem earum generis appareat? nat II 128. j. IV. animi. si non ad homines,

verum ad bestias haec conqueri ac deplorare vellem; Ver V 171. — III. nihil prohibet quaedam esse et inter se animalibus reliquis et cum bestiis homini communia; fin V 25. — IV. alqd; f. I. fruuntur. iam similitudo magis apparet in bestiis, quarum animi sunt rationis expertes; Tusc I 80. eos etiam ad bestiarum auxilium confugere; ep IX 6, 3. quibus rebus exulta hominum vita tantum distat || destitit || a victu et cultu bestiarum; of II 15. quam varia genera bestiarum vel cicurum vel ferarum! nat II 99. f. II, 4. appareo in. victus; f. cultus. — V. a; f. II, 1. transverbero.

bestiarius, Tierkämpfer: I. „do“, inquit, „bestiarios; lex scripta || est || de gladiatoribus“; Sest 135. emo; f. II. — II. ille vindex gladiatorum et bestiarum emerat de Cosconio et Pomponio bestiarios; Q fr II 4, 5.

bestiola, Tierchen: apud Hypanim fluvium Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci, quae unum diem vivant; Tusc I 94. — II. sic dissimilinis bestiolis communitur cibus quaeritur; nat II 124.

beta, Beete, Manqold; a beta et a malva deceptus sum; ep VII 26, 2.

bibliotheca (hybliothea, bibliothece), Bücher-saal, Bücher-sammlung: I. in bibliotheca, quae in Lycio est, adsedimus; div II 8. — II. I. velim cogites, quem ad modum bibliothecam nobis conficere possis; A I 7. bibliothecas mehercule omnium philosophorum unus mihi videtur XII tabularum libellus superare; de or I 195. de bibliotheca tua Graeca supplenda; Q fr III 4, 5. qui (Dionysius) meam bibliothecam multorum nummorum tractavit; ep XIII 77, 3. — 2. abdo me in bibliothecam; ep VII 28, 2. adsido in; f. I. si hortum in hybliothea || bibl. || habes, deerit nihil; ep IX 4. — III. erat aptum hybliothecae || bibl. ||; ep VII 23, 2. — IV. cum in bibliotheca uterque nostrum libellos evolvet; Top 1.

bibo, trinfen: I. 1. ut (Ganymedes) Iovi bibere ministraret; Tusc I 65. — 2. (Caesar) et edit et bibit *ἀδελός* et inunde, opipare sane et apparate; A XIII 52, 1. f. II. aquam. — II. qui (Laco) plurimum bibit; A XVI 11, 3. Darius in fuga cum aquam turbidam bibisset, negavit unquam se bibisse in-cundius; Tusc V 97. quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius sanguinem non bibere censetis? Phil XI 10.

biceps, zweiförmig: si puella nata biceps esset; div I 121.

bicorpor, zweiförmig: »haec (dextra) bicorpoream adfixit manum?« Tusc II 22.

biduum, zwei Tage: I. 1. ut eximant unum aliquem diem aut summum biduum ex mense, quos illi exaeresimos dies nominant; Ver II 129. — 2. „longus fuit dolor“. bidui; at compluribus annorum saepe multorum; Phil XI 8. — II. 1. quae (castra) aberant tridui || bidui ||; A V 16, 4. — 2. aniculae saepe inediam biduum aut triduum ferunt; Tusc II 40. in his locis, quae a Brundisio absunt propius quam tu biduum aut triduum; A VIII 14, 1. — 3. mihi libertus domum ex hac die biduo ante conduxerat; Piso 61.

biennium, zwei Jahre: I. an tibi unius anni aut biennii ratio fuit habenda? Ver III 43. — II. 1. biennium provinciam obtinuit; Ver III 216. — 2. quae (lex) dilucide vetat gladiatores biennio, quo quis petierit aut petiturus sit, dare; Sest 133. secuta biennio post (lex) Cassia est; leg III 35. — 3. neque tu ipse hoc ita statueras antea per biennium; Ver III 101.

bifariam, zweifach, doppelt: cum is motus aut boni aut mali opinione cite tur bifariam, quattuor perturbationes aequaliter distributae sunt; Tusc III 24. bifariam contrarie simul procedentia (sidera); Tim 31.

biformatus, doppelgestaltig: »hos non biformato impetu Centaurus ictus corpori infixit meo«; Tusc II 20.

bilis, Galle, Zorn, Schwermut: I. si bilem id commovet; A II 7, 2. videte metuendam inimici et hostis bilem et licentiam! fr A XIII 21. ab eo cibo cum est secreta bilis; nat II 137. — II. quasi vero atra bili solum mens moveatur; Tusc III 11.

bimaritus, Doppelgatte: bimaritum appellas, ut verba etiam fingas, non solum crimina; Plane 30.

bimus, zwei Jahre betreffend: ut (Hortensius) de hac sententia bima decedat; ep III 8, 9.

bini, je zwei, zwei: cum (loquimur) „bini“, obscenum est. „Graecis quidem“, inquit; ep IX 22, 3. — A. »censores bini sunt«; leg III 7. binas centesimas ab sese ablatas; Ver III 168. ut una continuatione verborum binae ei (Demostheni) contentiones vocis et remissiones continerentur; de or I 261. cum duobus in locis disiunctissimis uno consilio a binis hostium copiis bellum terra marique gereretur; imp Pomp 9. quas (litteras) eodem exemplo binas accipi; ep XII 30, 7. bina aut terna milia nummum addebat; Ver III 118. nonne cernimus vix singulis aetatibus binos oratores laudabiles constituisse? Bru 333. quibus de rebus per binos tabellarios misi Romam publice litteras; A VI 1, 9. reliquae sunt venationes binae per dies quinque; ep VII 1, 3. — B. si, bis bina quot, essent, didicisset Epicurus; nat II 49.

bipertito, in zwei Teile, in zwei Teilen: bipertito classem distributam fuisse; Flac 32. ibi in proximis villis ita bipertito fuerunt, ut Tiberis inter eos interesset; Catil III 5.

bipertitus, zweiförmig: secunda (argumentatio) est quadripartita; tertia tripertita; dein bipertita; quod in controversia est; inv I 67.

bipes, zweifüßig, zweibeinig: A. quid obstat, quo minus deus sit beatus, si non sit bipes? nat I 95. — B. hoc ministro omnium non bipedum solum, sed etiam quadripedum impurissimo; dom 48.

biremis, Zweiruderer: illa non populo Romano reddita biremis, sed praetori donata cybaea; Ver V 59.

bis, zweimal, doppelt: ut „duellum“ bellum, [et] „duis“ bis, sic . . .; orat 153. — I. accusatoris causa, ut bis ageretur, constitum est; Ver I 26. maiores de singulis magistratibus bis vos sententiam ferre voluerunt; agr II 26. unus bis rem publicam servavi, semel gloria, iterum aerumna mea; Sest 49. posteaquam bis consul et censor fuerat; div Caec 69. quod non semel, sed bis idem frumentum vendidisti; Ver III 179. — II. bina: f. **bini**, B. putas solem esse tantulum? ego || egone? || ne bis quidem tantum; Ac II 123. — III. (Milo) ludos apparat magnificentissimos, stulte bis terque non postulatos; Q fr III 8, 6. — IV. bis una consules; Lael 39. — V. culpa illa „bis ad eundem“ vulgari reprehensa proverbio est; ep X 20, 2.

biurus, doppelt geschwänzt: M. Cicero tradit animalia „biuros“ vocari, qui vites in Campania erodant; fr I 13.

blande, schmeichelnd, höflich: I. blande appellando; of II 48. id erat petere blandius; de or I 112. rogare coepit blande et concinne scilicet; Q Rose 49. — II. amabo te, mi Attice, (videsne quam blande?) A XVI 2, 2.

blandimentum, Reiz, Annehmlichkeit: multa nobis blandimenta natura ipsa genuit; Cael 41. ut ea vis omnia blandimenta voluptatis otiique vicerit; rep I 1.

blandior, schmeichelnd: I. qui (callidus) etiam litigare se simulans blandiatur; Lael 99. — II. ut blandiri eis subtiliter || bl. suppliciter || possemus; de or I 90. cur matri blanditur? Flac 92. video, quam suaviter voluptas sensibus nostris blandiatur; Ac II 139.

blanditia, Schmeichelei, Annehmlichkeit, Ge-
nuß: I. futtilis || facilis || est illa occursatio et
blanditia popularis; Planc 29. nullam in amicitia
pestem esse maiorem quam adulationem, blanditiam,
adsentationem; Lael 91. — II. blanditiis praesentium
voluptatum delenti atque corrupti; fin I 33. quem
(Zeuxim) elici blanditiis ad iudicium necesse non
fuit; Q fr I, 2, 5. qui ut se blanditiis et adsen-
tationibus in Asuvii consuetudinem penitus immersit;
Cluent 36.

blandus, schmeichelnd, lodernd, angenehm:
unum te puto minus blandum esse quam me; A XII
3, 1. voluptates, blandissimae dominae; of II 37.
cum filio blando et gratioso; Ver pr 25. quod invi-
tabantur inlecebris blandis voluptatis; Tusc IV 6.
ille mihi litteras blandas mittit; A VII 3, 11. ne
blanda aut supplicii oratione fallamur; Phil VII 26.

bonitas, Güte, Wohlwollen, Vortrefflichkeit:
I. ut bonitas malitiam (aspernatur); Lael 47.
nihil est tam populare quam bonitas; Ligar 37.
quod summi cuiusque bonitas commune perfugium
est omnium; of II 63. quantam vim naturae bonitas
haberet et vera nobilitas; sen 25. — II, 1. si recte
vestram bonitatem atque prudentiam cognovi;
Quinct 54. vocis bonitas optanda est; orat 59.
bonitas, iustitia funditus tollitur; of III 28. —
2. eorum fortunas tuae fidei, iustitiae bonitatisque
commendo; ep XIII 4, 3. ut opes et copiae non
superbiae videantur ac libidini, sed bonitati ac
moderationi facultatem et materiam dedisse; de or
II 342. — 3. bonitate potius nostrorum verborum
utamur quam splendore Graecorum; orat 164. —
III. num deorum bonitatis praemium sibi postulet;
inv II 113. — IV, 1. Campani semper superbi
bonitate agrorum; agr II 95. formae dignitas coloris
bonitate tuenda est; of I 130. — 2. id non sine
divina bonitate erga homines fieri arbitrabantur;
nat II 60.

bonus, gut, tüchtig, trefflich, rechtschaffen,
tugendhaft, bieder, patriotisch, angesehen, günstig,
glücklich, vollgültig, vollberechtigt; subst. masc.
Biedermann; neut. Gut, Vorteil, Vorzug, Bestätigung,
Gabe: A. **bei Substantiven:** utrum nostrum est an
vestrum hoc proverbium, „Phrygem plagis fieri
solere meliorem“? Flac 65. qui id efficit, melior est
homine; nat III 25. Cassius petit, ut Hirtium quem
optimum faciam; A XV 5, 1. vgl. B. a. quid est in
homine sagaci ac bona mente melius? Tusc V 67.
qui (homo) nihil in omni mundo melius esse quam
se putet; nat II 16. (maiores nostri) omnibus rebus
agendis „quod bonum, faustum, felix fortunatumque
esset“ praefabuntur; div I 102. quid optimo melius
cogitari potest? rep III 47. „quid si hoc melius“
oportune dici videtur vel in hoc ipso; A VII 3, 2.
f. **aequus**, A. alqd. bonum, optimum: f. B. b. I,
2. u. a. Atratino, humanissimo atque optimo adu-
lescenti, ignosco; Cael 2. sunt (consules) optimo
animo; Phil III 2. quae omnia dulciora fiunt et
moribus bonis et artibus; Cato 65. Romulus optimus
augur fuisse traditur; div I 3. fulmen sinistrum
auspiciis optimum habemus; div II 74. soluta
(praedia) meliore in causa sunt quam obligata; agr
III 9. o clarissimi atque optimi cives! har resp
54. praeparato animo bonis cogitationibus; div I 121.
neque cohortes optimas perdissemus; Sest 72.
optimo iure ea sunt profecto praedia, quae optima
condicione sunt; agr III 9. quae (conscientia mentis)
si optimorum consiliorum atque factorum testis in
omni vita nobis erit; Cluent 159. optimo et praes-
tantissimo consule, Cn. Pompeio, referente; Rab
Post 13. cum sacrificium Bonae deae fieret; dom 105.
di boni, quid lucri est emori! Tusc I 97. quia
sequantur naturam optimam bene vivendi duces;
Lael 19. quid potuit elegantius facere praetor
cupidus existimationis bonae? Ver III 140. facta:

f. consilia. *εὐδοξία* aptius est bonam famam appel-
lare; fin III 57. in quibus (iudiciis) EX FIDE BONA
est additum; Top 66. qui si fuisset in discipulo
comparando meliore fortuna; Piso 71. ut vix C.
Marcello, optimo et amantissimo fratri, cederem;
Marcel 34. ut unius vitio genus rei publicae ex
bono in deterrimum conversum sit; rep II 47. qui
optimi atque amplissimi cuiusque hominis atque
ordinis auctoritatem magni putet; Flac 104. at est
bonus imperator, at felix; Ver V 4. index esse bonus
nemo potest, qui suspicione certa non movetur; Ver
V 65. Iuppiter a maioribus nostris „optumus maxu-
mus“, et quidem ante „optumus“, id est beneficen-
tissimus, quam „maxumus“ (dicitur); nat II 64. ius:
f. condicio. ut sine lege curiata idem iuris habeant,
quod haberent, si optima lege a populo essent creati;
agr II 29. videtur tamquam tabulas bene pictas
conlocare in bono lumine; Bru 261. modus est opti-
mus decus ipsum tenere; of I 141. mores: f. artes.
quod maxime proprium est optimae praestantissi-
maeque naturae; nat I 121. si sapiens adulterino
nummos acceperit imprudens pro bonis; of III 91.
proficiscantur legati optimis omnibus; Phil XII 19.
oratorum bonorum duo genera sunt; Bru 201. ordo:
f. homo. bonam partem sermonis in hunc diem esse
dilatam; de or II 14. ea a vobis spero esse in bonam
partem accepta; Arch 32. omnibus bonis firmisque
populis leges damus; leg II 35. bona ratio cum
perdita, mens sana cum amentia, bona denique spes
cum omnium rerum desperatione confligit; Catil
II 25. cum ignoratione rerum bonarum et malorum
maxime hominum vita vexetur; fin I 43. res Hispani-
enses valde bonae; A XV 13, 4. bona aut denique
aliqua re publica; ep V 16, 3. ego malis sententiis
vinci non possum, bonis forsitan possim et libenter;
Phil XIV 18. quod (amicitia) bonam spem praelucet
in posterum; Lael 23. f. ratio. cum quaeritur, qui
sit optimus rei publicae status; div II 11. velim
quam primum bona et certa tempestate conscendas;
Q fr II 2, 4. si meliora tempora essent; Phil
VI 15. ut bona valetudo voluptati anteponatur;
of II 88. bona venia huius optimi viri dixerim;
de or I 242. quae optimis verbis ab Epicuro de
laude amicitiae dicta sunt; fin II 84. quid? tu, vir
optime, eequid habes quod dicas? Sex Rosc 104.
nullo adhibito non dicam viro, nec colonum forte
adfuisse dicatis, sed bono viro; Cluent 182. cum is
(Lutatius) sponsonem fecisset, NI VIR BONUS
ESSET; of III 77. ut quisque est vir optimus, ita
difficillime esse alios improbos suspicatur; Q fr
I 1, 12. f. venia.

B. allein: a. masc.: I, 1. quis tibi quemquam
bonum putaret umquam honorem ullum denega-
turum? Flac 102. pro qua (patria) quis bonus
dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? of
I 57. quas (res) me consule omnes boni pro salute
communi gesserunt; Sulla 32. te senatus, te omnes
boni, te socii, te Latini intuebuntur; rep VI 12.
oppetit, prodest: f. dubitat. cum omnes boni non
recusarent, quin vel pro me vel mecum perirent;
Quir 13. quod boni nescio quo modo tardiores sunt;
Sest 100. quem (dolorem) optimus quisque pro patria
et pro suis suscipit; fin I 24. — 2. qui sint „boni“,
et quid sit „bene agi“, magna quaestio est; of III 70.
eundem casum subeam potius cum iis, qui dicuntur
esse boni, quam videar a bonis dissentire. etsi
prope diem video bonorum, id est lautorum et
locupletum, urbem refertam fore; A VIII 1, 3. —
II, 1. quae (leges) supplicio improbos adficiunt,
defendunt ac tuentur bonos; leg II 13. multo
illa (vox) durior: „salvi sint improbi, scelerati,
impii; deleantur innocentes, honesti, boni, tota res
publica!“ Phil VIII 16. haec est illa pernicies, quod
alios bonos, alios sapientes existimant; of III 62.
etsi boni nullo emolumento impelluntur in fraudem,

improbi saepe parvo; Milo 32. tueor; f. defendo. — 2. an non cernimus optimo cuique dominatum ab ipsa natura datum? rep III 37. omnibus bonis expedit salvam esse rem publicam; Phil III 16. — 3. cui (Carboni) ne reditus quidem ad bonos salutem a bonis potuit adferre; leg III 35. perdit in bonos armabantur; Planc 86. dissentio a: f. I, 2. languentem populum aut inflammare in improbos aut incitatum in bonos mitigare; de or I 202. secedant improbi, secernant se a bonis; Catil I 32. amicitiam nisi inter bonos esse non posse; Lael 65. — III, 1. refertus; f. I, 2. ut alii populares, alii studiosi optimi cuiusque videantur; of I 85. — 2. ut infestus (esse) bonis omnibus videretur; Sulla 15. — 3. eius (philosophiae) tractatio optimo atque amplissimo quoque dignissima est; Ac II 6. — 4. homo animo hostili in omnes bonos; Phil V 42. — IV, 1. servos tuos a te iam pridem ad bonorum caedem paratos; dom 6. nec in hac dissensione suscepi populi causam, sed bonorum; rep IV 8. consensu tam incredibili bonorum omnium; Sest 36. vita (agitur) et fortunae optimi cuiusque; Phil VII 27. qui absens iudicio bonorum defensio esse maluit quam praesens manu; Phil X 7. ea (gloria) est consentiens laus bonorum; Tusc III 3. nostra antiqua manus bonorum ardet studio nostri atque amore; Q fr I 2, 16. f. iudicium. cum alii vetere odio bonorum incitarentur; Sest 46. quae (res publica) sit in potestate optimorum; leg III 37. quo maiora studia in me bonorum fuerunt; Planc 89. bonorum beatam vitam esse; Tusc V 47. f. fortunae. — 2. dicam ego de (P. Sestii) incredibili amore in bonos; Sest 5. quem tu propter commune odium in bonos oderas; Vatini 25. reditus ad: f. II, 3. adfero a. — V. quae tibi tum gratiae sunt a me actae, quae ab senatu, quae a bonis omnibus! Flac 102. ubi (est additum) UT INTER BONOS BENE AGIER; Top 66. nisi et ab improbis expulsus esset et per bonos restitutus; dom 87.

b. neutrum (f. *aequus*, B. b. melius: f. A. alqd): I, 1. hoc summum bonum, quod tertia significatione intellegitur, in sapientem solum cadit; fin IV 15. sequitur illa divisio, ut bonorum alia sint ad illud ultimum pertinentia (sic enim appello, quae *relaxá* dicuntur), alia autem efficientia, alia utrumque; fin III 55. in omnibus rebus esse aliquid optimum, etiam si lateret; orat 36. quod bona, quae *Sex. Roscii* fuerunt, tua facta sunt; Sex Rose 145. summum bono a te ita constituto, ut id totum in non dolendo sit; fin II 11. et in corpore et extra esse quaedam bona; fin II 68. discessus ab omnibus iis, quae sunt bona in vita; Tusc I 83. cum furiosorum bona legibus in agnatorum potestate sint; rep III 45. cum et bonum et malum natura indicetur et ea sint principia naturae; leg I 46. latet: f. est; orat 36. nisi stabili et fixo et permanente bono beatus esse nemo potest; Tusc V 40. pertinent: f. efficiunt. haec bona in tabulas publicas nulla redierunt. Sex Rose 128. cuius fratris bona, quod populo non solvebat, praetore Flacco publice venierunt; Flac 43. — 2. siquidem, quod omnes laudes habet, id est optimum; opt gen 6. id esse optimum putemus, quod erit rectissimum; Sest 143. qui summum bonum dicant id esse, si vacemus omni molestia; Ac II 138. concludebas summum malum esse dolorem, summum bonum voluptatem; fin II 63. reliquas naturas nihil aliud agere, nisi ut id conservent, quod in quaque optimum sit; fin IV 34. quod bonum sit, id esse optabile; fin IV 50. nihil esse bonum, nisi quod esset honestum; Tusc II 61. necesse est, quod honestum sit, id esse aut solum aut summum bonum. quod autem bonum, id certe utile; of III 35. cui praeter honestatem multa bona, praeter turpitudinem multa mala videntur; Ac II 135. — II, 1. qui boni quid volunt

adferre; Phil I 8. bonum ex quo appellatum sit, nescio; fin IV 73. f. pono. bona eorum omnium ex agris auferri ac diripi; Ver III 66. quod aiunt, cognito summo bono reverti se ad naturam; fin IV 48. qui usque eo non fuit popularis, ut bona solus comesset; Sest 110. bona tua nonne L. Ninnius consecravit? dom 125. constituo: f. I, 1. est; fin II 11. ut nihil praeter virtutem diceretur bonum; Tusc V 34. diripio: f. aufero. nec tam est enitendum, ut bona, quae nobis data non sint, sequamur, quam ut vitia fugiamus; of I 114. qui nostra bona sperant, cum effundant sua; Phil XI 13. cum summum bonum exquiritur; fin V 17. facio: f. I, 1. est; Sex Rose 145. cum sit aemulantis angeli alieno bono, quod ipse non habeat; Tusc IV 56. iudico: f. I, 1. est; leg I 46. quae isti bona numerant, ne ipsi quidem honesta dicunt; Tusc V 44. qui in voluptate summum bonum ponat; fin II 70. qui (philosophi) summum bonum, quod ultimum appello, in animo ponerent; fin III 30. postulat a Burrieno praetore Naevius, ut ex edicto bona possidere liceat; Quinct 25. neque proscriptis neque possessis bonis; Quinct 67. quodsi non hominis summum bonum quaereremus, sed cuiusdam animantis; fin IV 27. sequor: f. do. spero: f. effundo. an fructus integros atque adeo bona fortunasque aratorum omnes vendidisti? Ver III 40. — 2. tranquillissimus animus meus, qui totum istuc aequi boni facit; A VII 7, 4. ut sit laetitia praesentium bonorum, libido futurorum; Tusc IV 11. — 3. malitia mala bonis ponit ante; of III 71. illud Cassianum, „cui bono“ fuerit, in his personis valeat; Milo 32. — 4. ne vivus quidem bono caret, si eo non indiget; Tusc I 88. hunc funditus evertit bonis; Sex Rose 115. num etiam patrii Heraclium bonis exturbare oportuit? Ver II 46. si malo careat, continuone fruitur summo bono? Tusc III 40. indigeo: f. careo. quia privari se vitae bonis arbitrentur; fin V 31. utemur bono litterarum; ep XV 14, 3. — 5. nihil ipse attigit de Valerianis bonis; Flac 89. ut nihil de capite civis aut de bonis sine iudicio senatus detrahi possit; dom 33. de suis bonis ita dat, ut ab iure non abeat; Ver I 114. quorum ex bonis istum anulo aureo donabas; Ver III 187. quod (honestum) solum in bonis ducitur; fin III 21. omnia, quae secundum naturam fiunt, sunt habenda in bonis; Cato 71. in mea bona, quos voles, immittes; Ver I 142. cur nec voluptas in bonis sit numeranda nec in malis dolor; fin I 31. cum id officium nec in bonis ponamus nec in malis; fin III 58. istum in bonis aratorum aperte esse praedatum; Ver III 146. omnia, quae natura aspernetur, in malis esse, quae asciscat, in bonis; Tusc II 30. (L. Manlius) est hodie in bonis; ep XIII 30, 1. — III, 1. ut est quisque maxime boni particeps, ita est laudabilis maxime; par 15. — 2. si eo beator quisque sit, quo sit corporis aut externis bonis plenior; fin III 43. — 3. quod alii ad alia bona sunt aptiores; Tusc IV 28. quibus nihil non modo de fructu, sed ne de bonis quidem suis reliqui fecit; Ver III 115. — IV, 1. alqd: f. II, 1. adfero. potest quisquam in abundantia bonorum ipse esse non bonus? par 7. nos beatam vitam non depulsionem mali, sed adeptionem boni indicemus; fin II 41. non tam cumulus bonorum iucundus esse potest quam molesta decessio; Tusc I 110. non bonorum direptiones conquerebantur; Ver IV 111. bonorum emptio flagitiosa; Sex Rose 24. bonorum Sex Roscii emptor est Chrysogonus; Sex Rose 125. quaerimus, quid sit extremum et ultimum bonorum; fin I 29. qui finem bonorum esse dixerunt honeste vivere; fin IV 43. propositis bonorum et malorum finibus; of I 5. tria genera bonorum, maxima animi, secunda corporis, externa tertia; Tusc V 85. laetitia et libido in bonorum

opinionem versantur; Tusc IV 12. iste in possessionem bonorum mulieris intrat; div Caec 56. a verbo et ab scripto plurimis saepe in rebus ius et aequi et boni || bonique || rationem esse seiunctam; Caecin 80. fines constituendi sunt, ad quos et bonorum et malorum summa referatur; Ac II 129. si sublata sit venditio bonorum; Sex Rosc 110. ultimum: f. extremum. — 2. ut suum quisque teneat neque de bonis privatorum publice deminutio fiat; of II 73. discessus a: f. I, 1. est; Tusc I 83. in bona eius impetum fecit; Ver I 90. qui (liber) est de summo bono; Tusc III 42. expositis iam sex de summo bono sententiis; fin V 20. homini id esse in bonis ultimum, secundum naturam vivere; fin V 26. — V, 1. angi: f. II, 1. habeo. si amicitiae, si propinquitates, si reliqua externa summo bono non continentur; fin V 69. gaude tuo isto tam excellenti bono; Marcel 19. M. Lepidus, vir ornatissimus omnibus et virtutis et fortunae bonis; Phil XIII 49. — 2. ut rex amicus cum bonis omnibus publicaretur; Sest 57. quae (vita) ex summo bono degitur; fin IV 15.

bos. Hind, Ochse (gen. bovum: f. III); I. ad arandum bovem esse natum; fin II 40. ut bos armenta, sic ego bonos viros sequar; A VII 7, 7. — II, 1. in illa incorrupta maxime gente Aegyptiorum bovem quendam putari deum; rep III 14. — 2. quid de bubus loquar? quorum ipsa terga declarant non esse se ad onus accipiendum figurata; cervices autem natae ad iugum; nat II 159. tanta putabatur utilitas percipi e bubus, ut eorum visceribus vesci scelus haberetur; nat II 159. — III. in extis bovis opimi cor non fuit; div I 119. multae dictione ovium et bovum || boum || coërcebat; rep II 16. terga, al.: f. II, 2.

bovarius, für Rinder bestimmt: dum in foro bovario inquireret; Scaur 23.

bracatus, mit Hojen befeidet: o (non dicam) paterni generis, sed bracatae cognationis dedecus! Piso 53. bracatis || bracc. || et Transalpinis nationibus; ep IX 15, 2.

brachium, Arm: cum brachium concalescerit, tum se solere pugnare; de or II 316. cum extento brachio paulum || paululum || etiam de gestu addidit; de or II 242. quod eum „brachium fregisse“ diceret; de or II 253. brachium procerius proiectum quasi quoddam telum orationis; de or III 220. — II. trunco magis toto se ipse moderans, brachii projectione in contentionibus, contractione in remissis; orat 59. — III. qui (consules) illud levi brachio egissent; A IV 17, 3 (16, 6). quod me quodam modo molli brachio de Pompei familiaritate obiurgas; A II 1, 6.

breviloquens, fidi furz, fassend: brevilloquentem iam me tempus ipsum facit; A VII 20, 1.

breviloquentia, Kürze im Ausdrud: brevilloquentiam in dicendo colat; rep V 11.

brevis, furz, flein, gering, eng, geschürft: A. longus an brevis, formosus an deformis sit; inv I 35. f. **brevitas,** I, 1. facit. habetis, quae accusatores conlegerunt, quam brevia responsu! Cluent 164. breve, quo nihil brevius; Tusc II 44. quid breve (dicat) in tempore; Tusc II 45. Zenonis breves et acutulas conclusiones; nat III 18. ad istam omnem orationem brevis est defensio; Cael 9. qui sibi in Achaia biduo breviorum diem postularet; Ver pr 6. „si (dolor) gravis, brevis; si longus, levis“; fin II 22. mihi omnino iam brevis expectatio est; ep XIV 1, 6. id accidere intervallorum longorum et brevium varietate; orat 187. „indoctus“ dicimus brevi prima littera, „insanus“ producta, „inhumanus“ brevi, „infelix“ longa; orat 159. brevis est L. Crassi oratio; de or II 326. breve et non difficile praeceptum est; of III 43. qui (iambus) est e brevi et longa; orat 217. quos (libros) complures brevi tem-

pore edidimus; nat I 6. si versus pronuntiatum est syllaba una brevior aut longior; par 26. brevis a natura nobis vita data est, at memoria bene redditae vitae sempiterna; Phil XIV 32. — B, I. istis brevibus et acutis auditis; fin IV 52. longum est ea dicere, sed hoc breve dicam; Sest 12. — II. complectar, quod proposui, brevi; de or I 190. ne plura consector, comprehendam brevi; de or I 34. ut res multas brevi dicant; inv I 28. (Caecilia) brevi mortua est; div I 104. id percurram brevi; Caecin 94. ad ea brevi respondebo; A XIV 9, 1. ad te veniam brevi; ep V 21, 5.

brevitas, Kürze, Gedrängtheit, Knappheit: I, 1. qui unam dicendi laudem putant esse brevitate; de or II 53. huic (explanationi) contraria est distincte concisa brevis; de or III 202. brevis laus est interdum in aliqua parte dicendi, in universa eloquentia laudem non habet; Bru 50. brevis tuarum litterarum me quoque breviorum in scribendo facit; ep XII 9, 1. quia contractio et brevis dignitatem non habeat; orat 193. f. est; Bru 50. — 2. brevis est, cum nisi necessarium nullum adsumitur verbum; inv I 32. sin tum est brevis, cum tantum verborum est, quantum necesse est; de or II 326. — II. si brevis appellanda est, cum verbum nullum redundat; de or II 326. concido: f. I, 1. est; de or III 202. brevis conficitur simplicibus verbis, semel una quaque re dicenda; part or 19. diei brevis conviviis, noctis longitudo stupris et flagitiis continebatur; Ver V 26. — III. multos imitatio brevitatis decipit; inv I 28. — IV, 1. sententiis non satis apertis cum brevitate tum nimio acumine; Bru 66. ut brevitate temporis tam pauca cogere scribere; A I 10, 1. cuius (doloris) magnitudinem brevitate longinquitatem levitate; Tusc V 88. fluit omnino numerus a primo tum incitatus brevitate pedum, tum proceritate tardius; orat 212. — 2. nec minorem voluptatem percipi in brevitate temporis, quam si illa sit sempiterna; fin II 87.

breviter, furz, knapp, gedrängt, geschürft: I. agam quam brevissime potero; nat II 3. genera ipsa cupio breviter attingere; Ver IV 57. (haec) brevius angustiusque concluduntur; nat II 20. ea brevissime esse defensa; Cluent 160. qualis esset, summam breviterque descripsimus; orat 50. quibus in verbis eae primae litterae sunt, quae in „sapiente“ atque „felice“, „in“ producte dicitur, in ceteris omnibus breviter; orat 159. si est simpliciter breviterque dicendum; of II 31. exposui breviter consulatum meum; Piso 7. narrare rem quod breviter iubent; de or II 326. dum multorum annorum accusationi dilucideque respondeo; Cluent 8. scripsit et multis saepe verbis et breviter aperteque in eo libro; fin II 100. — II. „esse igitur divinationem confitendum est.“ festive et breviter; div II 107.

bruma, Winterjonnenwende: I. in lunae quoque cursu est et brumae quaedam et solstitii similitudo; nat II 50. — II. eas (litteras) mihi post brumam reddiderunt; ep III 7, 3.

brumalis, winterlid: puleium aridum florescere brumali ipso die; div II 33. cur sol nec longius progrediatur solstitiali orbi itemque brumali; nat III 37. ut (sol) accedat ad brumale signum; de or III 178.

brutus, stumpffinnig, dumm: ista culpa Brutorum? minime illorum quidem, sed aliorum brutorum, qui se cautos ac sapientes putant; A XIV 14, 2.

bubulcus, Ochsentreiber, Suedt: I. eius (Tagetis) aspectu cum obstipuisset bubulcus; div II 50. — II. eum mane bubulco praesto ad portam fuisse; div I 57.

bucca, Saefe: I. demonstravi digito pictum Gallum distortum, eiecta lingua, buccis fluentibus; de or II 266. — II. tu crebro ad me eribe, vel quod

in buccam venerit; A VII 10. cum garrimus, quicquid in buccam; A XII 1, 2.

bucina, Horn: I. te gallorum, illum bucinarum cantus exsuscitavit; Muren 22. — II. signum bucina datur; Ver IV 96.

bucula, kleine Stuh: ut (Athenienses) ex aere Myronis buculam (amittant); Ver IV 135. (Hannibalem) ex eo auro buculam curasse faciendam; div I 48.

bullae, Knopf, Büffel, Stapfel: I. bullas aureas omnes ex iis valvis, quae erant multae et graves, non dubitavit auferre; Ver IV 124. — II. neque te tam commovebat, quod ille cum toga praetexta, quam quod sine bulla venerat; Ver I 152.

Cachinnatio, schallendes Gelächter: ut, si ridere concessum sit, vituperetur tamen cachinnatio; Tusc IV 66.

cachinno, laut aufschreien: ridere convivae, cachinnare ipse Apronius; Ver III 62.

cachinnus, lautes Schreien: (Curio) cachinnos inridendum commovebat; Bru 216. in quo Alcibiades cachinnum dicitur sustulisse; fat 10.

cadaver, Leichnam: I. tu P. Clodii cruentum cadaver eiecisti domo, tu in publicum abiecisti, tu nocturnis canibus dilaniandum reliquisti; Milo 33. stratis cadaveribus parricidarum; Phil XIV 27. — 2. ab hoc eiecto cadavere quicquam mihi opis expegebam? Piso 19.

cado, fallen, sinken, abfallen, endigen, ausfliegen, untergehen, unterliegen, hingehören, anheimfallen, verfallen, fällig werden, widerfahren, ausfallen, zutreffen, passen: I. si cecidisset, ut volumus; ep I, 7, 5. verebar, ne ita caderet, quod etiam nunc vereor, ne . . .; ep II 19, 1. cecidit belle; A XIII 33, 4. ei (Ciceroni) ex praediis, ut cadet, ita solvetur; A XV 20, 4. — II. 1. quae in quem cadunt, in eundem cadit ut serviat, ut victum, si quando, se esse fateatur; Tusc III 14. §. III. alqd A III 1. — 2. in quem cadit misereri, in eundem etiam invidere; Tusc III 21. — III. ita ius civile habemus constitutum, ut causa cadat is, qui non, quem ad modum oportet, egerit; inv II 57. (medius ille) alte cadere non potest; orat 98. noluerunt ita quemquam cadere in iudicio, ut . . .; Muren 58. qui pugnantes pro patriae libertate ceciderunt; nat III 49. si Daphitae fatum fuit ex equo cadere atque ita perire; fat 5. non debemus ita cadere animis, quasi aliquid evenerit, quod . . .; ep VI 1, 4. minus multi iam te advocato causa cadent; ep VII 14, 1. casurus (videor) in aliquam vituperationem; A XIV 13, 4. signum est, quod sub sensum aliquem cadit; inv I 48. quaecumque in hominum disceptationem cadere possunt; de or II 5. hoc mihi cecidit peropportune, quod venistis; de or II 15. quae cadunt similiter; de or III 206. quod sub aurium mensuram aliquam cadit || cadat ||; orat 67. eodem pacto cadentia; orat 84. ea vel aptissime cadere debent; orat 223. quae in exortationem cadunt omnia; part or 12. omnia cadunt in eam formam causarum; part or 100. nihil mihi optatius cadere posse, quam ut tu me quam primum consequare; A III 1. cui cadunt ea, quae diligentissime sunt cogitata, taeterrime; A X 12, 1. §. II, 1. in quem cadit aegritudo, in eundem metum cadere necesse est; in quem autem metus, in eundem formido, timiditas, pavor, ignavia; Tusc V 52. istis latronibus iam pridem arma de manibus cecidissent; Phil XIV 21. auctoritas principum cecidit; har resp 60. si neque sidera neque sol neque caelum

bustuarius, für die Leichenfeier bestimmt: si mihi cum illo bustuario gladiatore decertandum fuisset; Piso 19.

bustum, Leichenbrandstätte, Grabmal, Grab: I. 1. cui (latroni) templum illud fuit bustum legum omnium ac religionum; Piso 11. — 2. tu, bustum rei publicae; Piso 9. — II. 1. quod (lex) »bustum usu capi« vetat, tuetur ius sepulchrorum; leg II 61. cum idem bustum in foro facerent, qui . . .; Phil I 5. — 2. signum de busto meretricis ablatum; dom 112. qui (Sardanapallus) incidi iussit in busto: »haec habeo, quae edi«; Tusc V 101. L. Quinctius ad bustum Basili vulneratus et despoliatus || spoliatus || est; A VII 9, 1.

sub oculorum aspectum cadere potuissent; Tim 52. comprehensio in spondios cadit; orat 223. formido, ignavia, metus: §. aegritudo. in idem genus orationis verborum cadunt lumina omnia; orat 95. in mundis innumerabilibus aliis nascentibus, aliis cadentibus; nat I 67. in eam diem cadere nummos, qui a Quinto debentur; A XV 20, 4. pavor: §. aegritudo. qui pedes in orationem non cadere qui possunt? orat 188. quod (res) ita essent parvae, ut sub sensum cadere non possent; Ac I 31. cum aliter res cecidisset, ac putasses; ep V 19, 1. sidera, sol: §. caelum. in quem (Caesarem) caderet nulla suspicio; A XIII 10, 3. si (tectae) aut vi tempestatis aut terrae motu aut vetustate cecidissent; of II 13. timiditas: §. aegritudo. cum similiter cadunt verba; orat 135. cum apte verba cecidissent; orat 168. quod verba melius in syllabas longiores cadunt; orat 194. — IV. a te mihi omnia semper honesta et incunda ceciderunt; Q fr I 3, 1. qui ita talus erit iactus, ut cadat rectus; fin III 54. si minus fortissimi viri virtus civibus grata cecidisset; Milo 81.

caduceus, Heroldsstab: qui possit non tam caduceo quam nomine oratoris ornatus incolumis vel inter hostium tela versari; de or I 202.

caducus, hinfällig, vergänglich, verfallen, herrenlos: non eloquentem quaero neque quicquam mortale et caducum; orat 101. quae fragilia essent et caduca; leg I 24. qui ex animo constet et corpore caduco et infirmo; nat I 98. quam (celeritatem) nisi in via caducae hereditatis retardassent; Phil X 11. in quam (prudentiae doctrinae possessionem) homines quasi caducam atque vacuum involaverunt; de or III 122. quoniam res humanae fragiles caducaeque sunt; Lael 102. quae (vitis) natura caduca est et, nisi fulta est, fertur ad terram; Cato 52.

caecitas, Blindheit, Verblendung: I. furem esse rati sunt mentis ad omnia caecitatem; Tusc III 11. — II. augurem Tiresiam numquam inducent deplorantem caecitatem suam; Tusc V 115. — III. certae scholae sunt de debilitate, de caecitate; Tusc III 81. — IV. in furore animi et caecitate; dom 129.

caeco, blenden, verblenden, verdunkeln: ut ne (amici acies) caecaretur erroribus; Tusc V 39. qui largitione caecarunt mentes imperitorum; Sest 139. rapida et celeritate caecata oratio; Bru 264.

caecus, blind, verblendet, dunkel, finstern, unsichtbar, verborgen, unsicher: ita te caecum cupiditate et avaritia fuisse, ut . . .; Quinct 83. traditum est etiam Homerum caecum fuisse; Tusc V 114. quam caeca avaritia est! Phil II 97. »caeca caligine«; fr H IV, a, 591. quod temere fit caeco casu; div II 15. caeca ac temeraria dominatrix animi cupiditas; inv I 2. depressam, caecam, iacentem